

YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER (ÖGELERİNİN DİZİLİŞİNE GÖRE CÜMLELER)

YÜKLEMİN YERİNE GÖRE (ÖGELERİNİN DİZİLİŞİNE GÖRE) CÜMLELER

Yüklem yerine göre cümleler Kurallı ve Devrik Cümle olmak üzere ikiye ayrılır:

1. Kurallı Cümle:

Yüklemi sonda olan cümleler kurallı cümle olurlar.

Örnek:

Sabahtan beri seni bekliyorum.
Yüklem

Kitaplığımda konuyla ilgili kaynaklar var.
Yüklem

Görüldüğü üzere her iki cümlelerin yüklemi de cümlelerin sonundadır. Bu yüzden bu cümleler yüklemlerinin türüne göre (öğelerinin dizilişine göre) kurallı cümledir.

2. Devrik Cümle:

Yüklemin cümlelerin sonunda olmadığı, cümlelerin başında ya da ortasında olduğu cümleler yüklemlerinin yerine (öğelerinin dizilişine) göre devrik cümle olurlar.

Örnek:

Değildim ben sana mâil
Yüklem

Sen ettin aklımı zâil
Yüklem (Fuzûlî)

Ünlü Divan Şairi Fuzûlî'ye ait yukarıdaki dizelerde yüklem başta ve ortada yer aldığını görüyoruz. Bu sebeple her iki cümle yüklemlerinin yerine (öğelerinin dizilişine) göre devrik cümle olurlar.

UYARI:

Yüklemin ortada olmasından kastedilen başta ya da sonda olmaması durumudur. Yani baştaki ve sondaki öğeler arasında hangi sırada olduğu önemli değildir.

Örnek:

Çok başarılıymış okulda bizim kız.
Yüklem (yüklem ortada)

Dün akşam yolun başında karşılaştık onunla.
Yüklem (yüklem ortada)

Aşağıdaki cümlelerin yüklemelerini bularak altlarındaki boşluklara kurallı mı devrik mi olduklarını belirtiniz.

Kitaplar benim için ekmek ve su gibi bir ihtiyaçtır.
.....

Her mevsimin kendine göre güzellikleri vardır.
.....

Bu karanlık sokakta bitmesin yolculuğum.
.....

Bana düşmez can vermek, yumuşak bir kucakta.
.....

Evlerin bacasını kolluyor yıldırımlar.
.....

Zamanla nasıl değişiyor insan.
.....

Gökyüzünün başka rengi de varmış!
.....

Ne dönüp duruyor havada kuşlar?
.....

Geç fark ettim taşın sert olduğunu.
.....

Dostlarla da yollar ayrıldı bir bir.
.....

En büyük hayalim öğretmen olmaktır.
.....

Galiba seni anlayan bir tek benim.
.....

Dante gibi ortasındayız ömrün.
.....

Bu derste kurallı ve devrik cümleleri öğrendik.
.....

Dost dostun eyerlenmiş atıdır.
.....